

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben,		vidéken:	
1 óra	2 K	1 óra	2-50 K
1 évre	24 K	1 évre	30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felölös szerkesztő: Hajós József.

Szép erény a következetesség.

A Fejérmegyei Napló egyik legértékesebb rovata — szerintem — az, amely időről-időre azzal nyitogatja az álmos keresztény szemeket, hogy rámutat a szociáldemokrácia, név szerint a *Népszava* ama galád eljárására, hogy folyton ígát a keresztény s főleg a katolikus vallás, papság, stb. ellen, de soha árva szava nincs a zsidó vallás és a rabbinusok ellen. Nagy diadalal hirdeti, hogy Bögöcs János „elvtárs koporsójánál pap nem okvetetlenkedett”, de Bögöcs János még élő elvtársai még sohasem olvastak ehhez hasonló örvendező jelentést a *Népszavában* arról, hogy például Schwartz Mór elvtárs temetésén a rabbi nem okvetetlenkedett.

Hogy mennyire egy húrton perdül ez az egész magyarországi szociáldemokrata — radikális — haladó — felvilágosodott — szabadkőműves stb. trupp, annak finom kis példája a magyar intellektuális számára szerkesztett és a sajnos, ma már csak tyukesszű keresztény nagy intelligens ember által előfizetett *Világ*.

A szabadkőművesség kimondottan vallástalan irányzat. Minden tételes vallás ellenesége; soha keresztény vallás szertartásairól-hirdetést, tudósítást nem hoz. Soha keresztény vallásról elismerő szava nincs. Soha keresztény — vallások istenhitészetének sorrendjét nem közli. Rendben van, gondolja magában s talán mondja is bakonyvári Sereghy Tihamér felvilágosodott keresztény magyar ur.

Mi is azt mondjuk: rendben — volna, ha például a pünkösdi ünnepek előtt ily közlemények nem jelennének meg a „felekezetek felett álló” *Világban*:

Istenisztelet. A budai izr. hitközség templomaiban: Főtemplom II. Antóház-utca 5. látványos, I., Vendélt-utca 12, újlaki, III. Zsigmond-utca 49., a szeptem ünnepi istentiszteletek sorrendje a következő: Esti ima fél 8 órakor, reggeli ima fél 7 órakor, szeptem első napján délelőtti 9 órakor a főtemplomban korfírmáció 11 órakor. A második napon reggel 6 órakor mázli, délelőtti háromnegyed 10 órakor istentisztelet.

Tudvalelőleg ebben a felvilágosodott lapban szokta lesajnálni a szellemes Ignótus a templomok, feszületek előtt keresztetvető kis katolikus iskolalányokat.

Igazán szép az a következetesség.

Krix.

Egyes szám ára 8 fillér.

Ruházkodás.

A háboru teremtette divatok között a „legutolsó divat” az, hogy az emberek kifordítják ruháikat. Az anyaghiány és a rettenő drágaság széles rétegben terjesztette ezt a szerencsés ötletet.

A mai horribilis árak mellett a hadseregszállítók és árdragitók közül is csak azok engedhetik meg maguknak, hogy ruhát csináltassanak, akik már legalább 3 éve szállítanak a hadseregnek, vagy ugyanannyi ideje árdragitának. Békében a 3000 korona fizetéssel kishivatalnok évenként három ruhát csináltathatott. Ma három ruhát három évenként egy évi fizetése. Az 5-6000 korona fizetéssel bíró állami hivatalnok, ha évenként csak egy ruhát rendel, ez fizetésének ötödésztét fölemészti. Ily körülmények között természetesen szó sem lehet arról, hogy a hivatalnok vagy lateinét a háboru negyedik esztendejében ruhát csináltasson. Egyetlen módon juthat csak ruhához, még pedig úgy, ha békebeli ruháját kifordítja.

Ezzel a kifordítással elérjük azt, hogy a ruha ismét visehető, szinte új lesz. Azonban tartósság szempontjából bajok vannak, mert a sokáig viselt és kopott ruha kifordítva rövid idő alatt teljesen elkopik, elrongyolódik. A ruhák kifordítás mindegyesire ideig-óráig pótolja csak az új ruhát. Csakugy a ruhakifordításért a szabók már olyan árakat kérnek, amit nem tud sem a hivatalnok, sem a lateinér megfizetni.

A kifordított ruha fölismertető jele az, hogy a kabát baloldali szivaraszebe a jobboldalra kerül. Eleinte még röstelkedve viselték a kifordított ruhát, ma már a kifordított ruha utolsó divat, a régi jó angol kémeik kifordítva is igen mutatósak s a gazdájuk boldogan fedezi föl az elviselt ruha fonakján az eredeti színeket és mintákat.

Lám milyen örömmel szolgál a fardát háboru.

A minap olvastunk egy 1784-ik év októberében kelt levelet. Írója, egykori váci karkaplan, panaszok diák arról, hogy nem tudja évi jövedelméből magát kellőképpen állásához illoen felruházni. S itt egy részletessel szolgál az akkori árákról. Évente ugyanis — írja — évi 75 forint ellátási költségének levonása után megmarad 45 forint költeni való pénze. Szüksége van évente két reverendára, minek ára akkor összesen 20 forint (ma 2000

kor.); három pár cipő kerül összesen 4 forint 12 krajcárba (ma 750 kor.); két nyári és egy téli nadrág került 2 forint 54 krajcárba; két mellény, egy nyári és egy téli 3 forintba 1 a papi év 2 forintba; a fehér ruhákra évente 5 forint szükséges, ezek mosása évente 6

forint; évi gyertyaszükségletre 3 forint; a borbélyköltségek évente 3 forint (ma 100 kor.); ezenfelül marad még költség fedezetlenül az évenként beszerzendő kalap, kesztyű, kollárak, ágynemű, zsebkendők stb. kisebb kiadások. Boldog idők kis árai, hova tüntetek az éji komályban?

Városi közgyűlés.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó havi rendes közgyűlésén a következő főbb ügyek kerülnek napirendre:

Sipos Gyula honvédezzredes diszpolgári oklevelének átadása. Dr. Prohászka Ottokár püspök köszönet levele a királyi kitüntetés alkalmából kifejezett üdvözlését. A Wekerle-kormány értesítése kiviszetetéséről.

Az irdoigazgatói állás betöltése. A belügyminiszter leirata dr. Kerekes Lajos főjegyző és Farkas Sándor tancsosz díjazása ügyében hozott közgyűlési határozatokról.

A polgármester bejelenti, hogy a városi hivatalos órák május 21-ől kezdődőleg egyfolytában délelőtti 8-2-ig tartanak.

Tanácsai előterjesztés a felsőbb leányiskolánál igazgatói és egy szaktanári állás betöltése tárgyában.

A tanács bejelenti, hogy a leányiskolák énekes tiszteletadó kiutalványozta.

Az építendő járványkórház részére a Szent György kórház a Seregélyesi utat és Bicskei vonal által behatárolt magántelkeket megszerzése.

Tanácsai előterjesztés az aggok és szegények kenyéradagjai árának 2 fillérrel felemelése tárgyában.

A vízvezeték és csatornázási üzem módosított szabályrendeletéről.

Steiner Géza munkaszénelési igazgató bevélasztása a közellátási bizottságra.

Tanácsai javaslat a nem szoros értelemben vett közgazgatási al alkalmazottaknak ruhabezserzési segély megszavazása tárgyában.

Tanácsai javaslat a városi közig. alkalmazottjainak nyugdíjba számítandó személy és korpótlékaik utáni háborus segély megszavazása a folyó évre is.

Sulyok János rendőrtisztnak az éjjeli ügyeleti szolgálatért 200 K mőkódási pótlék megahyagása.

Tanacs javasolja, hogy folyó évre háborus segély szavazassék meg azon városi alkalmazottaknak is, akik ilyenben még nem részeseültek.

Tanácsai jelentés a cipőrendelet életbeléptetéséről.

Adomány. Weisz Miksa nagykereskedő fia elhunyt alkalmából 300 koronát juttatott a városi szegényeknek.

HIREK.

Esküvő. Király János tiszthelyettes ma déltűn 4 órakor vezető oltárhoz Deli Mariskát a felsővárosi plebánia templomban.

Eljegyzés. Breuer József földbírókos, cs. és kir. 38. gyalogezredbeli főhadnagy Ágasyháza, Grünfeld Regina 23. Tarnóca-pusztai jegyének.

Az első est. A Tizenöt éves Hét első estéjének, melyet vasárnap f. hó 26-án tartanak meg a színházban, kezdete este 8 órakor. A másor a következő: 1. Hymnus, énekl. a Dv. dalárda, vezényli dr. Kneffel Ferenc. 2. Prologus, írta: Szöllőssy Ferenc, zenéjét szerzte Hermann László, szavalja Siposs Baby. 3. Chopin — Liszt: Az én örömem. Brahms: Rapszódia, zongorán előadja Waldmann Rózi.

4. Beszéd, tartja Siposs Gyula ezredes, 5. Hubay: Madárdal, Michaelovics: Édes szívem, Dienzl: Tavasz dal, énekl. Lukács Sándorné. 6. Két levél, szavalja Praznovszky Irma. 7. Vieuxtemps, Allegro, Dvorák, Humoreszk, Vecsey Valse triste, Hubay — Agglázy: Puzsai hangok, hegedűn játssza Hermann László. Szózat, énekl. a Dv. dalárda. Csütörtök este már egyes jegyek is kaphatók a színház csarnokában. d. e. 10-12 és d. u. 2-7-ig

A városi irdoigazgatói állásra a közgyűlés megbízásából a polgármester pályázatot írt ki. A mai npp megérkezett az első pályázat, melyet Ambach Géza repdörbízatos adott be. Ambach Géza pontos, szorgalmas és lelkiismeretes tisztjelölése a városnak, aki rátermettségével, — ha megválasztják — méltóképp fogja betölteni az irdoigazgatói állást.

A gazdák vizet kérnek. Székesfehérvár kis gazdái azzal a kérelemmel fordultak dr. Sára Gyula polgármesterhez, hogy a vízvezeték vizszolgálatát már reggel 6 óra előtt kezdje meg, hogy a maguk és állataik számára a szükséges vizet kivessék magukkal a határba. Tekintettel, hogy a mezőmunkálatok már a kora reggeli órákban kezdték veszik, a polgármester a gazdák kérelmét méltányolta. Amivel azonban a vízvezeték korai üzembe helyezésének sok minden akadály van, azért a polgármester intézkedett, hogy a gazdák számára a felsővíz, tő és palotavárosban egy-egy kut jókába hozassék, ahonnt ilható viz fog a gazdák rendelkezésére állani.

Tizenhetes Hét. A június 2-án a Zichy ligetben tartandó kertünnepség vására és sorsolása részére rengeteg sok tárgy gyűlt össze, s ezek között hiálallón érdekesen azok a hadi- emléktárgyak, melyeket Sipos ezredes hozott haza a háctérről s azok a préselt virágos levelező lapok, melyeknek virágai a véreli áztatott haromzókön szinte magyar hősök véréből rügyeztek ki. A jegyiroda a színházi csarnokban 10—12 és 3—6 ig van nyitva, az ajándék tárgyakat, élő állatot, s adományokat a tiszt pavilon rendezőség irodájába kell beküldeni. Ujabbban Frankl-Lipót, Kovács Ferenc, Karl István, és Klein Ignác ajánlottak fel adományokat, Lütke Lajos 50 Bogyai Andor pedig 10 K. t. küldött. A részletes csarnokokat tartalmazó második fali hirdetések szerdán fognak megjelenni. A közéletmezősi miniszter 3 mm. lisztet, 1 mm. cukrot, s egy mm. zsírt engedélyezett a kertünnepségre melynek javára több ezer finom cigarettát is összegyűlt.

Elgázolás. Folyó hó 17 én d. u. a bicsei vasutvonal mentén ahol a temető mellett végig húzódik az u. n. bicsei sáthely, egy igen izgalmas jelenet játszódott le. A járszó gyermekek körülbelül 4—5, egy diákokat figyeltek, meg aki a sinek között az egyik kezében tejskannával, a másikban Tolnaiviláglatot nézegetve sétált, már-már ügyelték, mikor egyszer csak feltűnik a fiu mögött a robogó vonat. A fiuk kiabáltak ilyen tettek de a fiu annyira el volt merülve az újságjába, hogy sem a vonat dübörgését, sem a fiuk veszkálását nem hallotta. A vonat elérte, egy ideig maga előtt tolt, míg egyszer maga alá kapta és elgázolta. Többül zsellette jobb kezét, fejét három helyen betörte de mégis életben maradt és rögtön ott temert Dr. Hartmann József pályaorvos bekötözte, azután Budapestre szállították a 8 órai vonat. A fiu Kutrik István középiskola tanuló és naponta tejerit szokott kijönni Bicskére. A mozdonyvezető ellen, aki láthatta a fiut a nyílt pályán és nem spólt szét meg sem állt a szerencsétlen ség után, megindult az eljárás.

Tűzoltók és mentők engedélyezésének választmánya tegnap du. 5 órakor tartott ülést dr. Kuthy József elnöke mellett. A folyó ügyeket intézték el s jun. 2-ikának d. e. 11 órájára közgyűlést tűztek ki.

Műpártolók kiállítása. A Tizenhetes Hét műpártoló kiállításának művész anyaga igazi meglepetés lesz a közönség számára. A magyar festőművészet legjobb nevei vannak eddig képviselve, és hű tanulói adják a város művészöknek és műpártolásának. Csak a következők említjük föl: Munkácsy Mihály, Mészöly Géza, Orlyk Petrich Soma, Maróczy Károly, Spányi Béla, Tölgyoasi Artur, Barabás Miklós, Csók István, Bosznay István, Iványi Grünwald Béla, Ligeti Antal, Telepy Károly, Háy Gyula, Vaszary János, Valentiny János, Szlányi báró Hednyánszky Árpád, Magyar Mannheimer Gusztáv, Fényes Adolf, Bródszky Sándor, Roskovic Ignác, Kinsnach László,

Bihari Sándor, Marastoni, Rothmann, Mozart, Tull Odón, Martigaly Tihamér, Peske Géza, Olgyai Ferenc és Viktor, Tolnay Ákos, Éves Antal, Márk Lajos, Madarasi Gyula, Gergely Imre Pólya Caestán, Herzer Cássár, Deák Ebnér Lajos, Zombori Lajos, Koszta Jávör Pál, Innocent Ferenc, Wagner Sándor, Kaci any Odón, Vastagh Géza, Ujváry Károly, Bánságy Vince, Glatter Armin, Szikszay Ferenc, K. Kovács László, Edvi Illés Aladár, Kuszka Jenő, Tornaai Gyula, Vágó Pál, Pentelei Molnár János, Glätz Oskár, Romok Árpád, Juszkó Béla, Rippl Rónai József.

A szünidei gyermekcsere érdekében gróf Zichy János válasza és közölte miniszter az összes iskolák évről vizsgái alkalmával eszközözendő gyűlésre hívta föl az ország összes tanítóit és tanítóit azzal, hogy a gyűlés eredménye a Néptanítók Lapjához mellékelve csikkalapon lesz beküldendő. A háborúban feldúlult tűzhelyeket újjafelépítő országos bizottság szünidei gyermekcsere akciója, Budapesti címre.

A bicsei takarékpénztárnak e hó 17-én igen fontos közgyűlése volt, mert a részvényesek e közgyűlés keretében bucsuztak az intézetnek 18 éven át volt vezérigazgatójától, Gömbös Lászlótól, kinek érdemeit Gyapay Pál országgyűl. képviselő, ny. főispán méltatta, a közgyűlés pedig érdemeit jegyzőkönyvben megörökíteni határozta, továbbá 18 ezer korona végkielégítést szavazott meg részére. Ugyancsak e közgyűlés keretében bucsuzott Freud Manó ügyvezetőigazgató is, ki Székességhelyénél távozik, hogy ott érvényesítse pénzügyi tervét való szakismeretei.

A vezérigazgatói teendők végzésére a közgyűlés ideiglenesen felkérte dr. Edelmann Sebő nyug. premontréi gimnáziumi igazgatót, aki eddig is tevékeny részt vett az intézet nagybbszabású hitelműveleiben. Az intézet így biztosítva van, hogy fejlődésében semmi válság vagy zökkenés be nem következhetik.

Kalap és fehérmű ruha-jegyre. Értesülésünk szerint a kereskedelmi minisztériumban tartott minapi tanácskozáson a fehérműellátás ügye is napirenden volt. A minisztérium erre nézve is rendeletet fog kiadni, a mely szerint a fehérmű, továbbá a harsinnyát és a kalapot a ruha-jegyre fogják kiadni.

Halálozások. Id. Tóti Gyuláné sz. Barca Rozália folyó hó 21-én elhunyt. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz a Halász u. 8 sz. gyászházban.

Weisz István, VII. o. főreálisk. tanuló, Weisz Miksa nagykereskedő fia 17 éves korában Bpestben, a Herzl szanatóriumban elhunyt. Hazaszállították s szerdán délután volt a temetése. Tanárai, tanuló társai és nagyszámú közönség részvétele kísérte a fiatal elhunytat utolsó útjára.

Mikó Ferenc cs. és kir. 69. gy. ezr. katonája a harc közben szerzett betegsége következtében meghalt. Temetése ma d. u. fél 3 órakor lesz a csapatkórházban.

Özv. Balog Istvánné szül. Bruza Anna, folyó hó 22-én elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor lesz a Szentháromság temető halottas házában.

Husz százalékos szénadó lesz. Német és osztrák példákra nálunk is elhatározta a kormány a szénadó behozatálát. Az erre vonatkozó törvényjavaslattervezet már elkészült, úgy hogy az érdekeltség meghallgatása után az országgyűlés elé kerülhet. A törvénytervezet szerint az összes itthon termelt és külföldről behozott szén eladási értéke után 20 százalékos szénadó fizetendő. Az adót a hazai szénnél az eladó fizeti, de jogositva van ezt az összeget a bevétől behajtani. A külföldi szén után az adót a határálmáson fizetik és kezelése a vámhoz lesz hasonló. Ahol az egyes városok is adót vetettek ki a szénforgalmazásra, a kormány ezekkel külön megállapodást fog kötni, hogy a városi illetékeket szüntessék meg s inkább az új szénadóbetelekekből fogják kárpótolni a városokat. Ott, ahol a szén termelési tulságosan drága és így a szén ára magasabb, a kormány jogositva lesz kedvezményeket engedélyezni. De az adófizés alól mentesíteni sem lehet, még a Mátyó sem. A kormány az új adókból körülbelül 50—60 millió korona bevételt remél.

Tömeges mérgezés Bécsben gyöngyvirággal. A bécsi orvostársaságban dr. Felolicki Frigyes egyetemi tanár előadást tartott az újabb időben sűrűn előforduló mérgezési esetekről s megállapította, hogy az esetek legnagyobb részében a megbetegedések a parajpótlék miatt történtek és sok halálos is volt. A bécsi lakosság kímélje a környékbe és minden hozzáértés nélkül gyűjti a füvet, elég, ha a levelek a parajhoz hasonlítanak. Különösen nagy figyelmet szedi a városi lakosság a gyöngyvirág leveleit, amelyek sok mérges anyagot tartalmaznak.

Meghalt a szállodában Wunderlich Ferenc, csehországi születésű kocsi par nappal ezelőli a helybeli Virágbör szállodában veit fel egy szobát. Tegnap délután a szálloda személyzete halva találta szobájában. Az orvosi vizsgálat a bal oldali tuberkulózist állapított meg.

A jövő bor ára. Az ország különböző részeiben a borkereskedők már most köteleseket csinálnak az 1818. évi mustura. Hat koronát fizetnek már literenként a jövő mustért. A tavalyi bor ára 8—9 korona, de ez is folyton emelkedik a hihihetetlen lánckereskedelem miatt.

Az ipari cikkek maximuma. Szerényi József kereskedelmi miniszter tudvalevőleg meglette a megfelelő intézkedéseket az ipari cikkek maximuma érdekében. A kereskedelmi miniszter már régebben felhívta az érdekelteket, hogy tegyenek javaslatokat az ipari cikkek árának maximumára. Ezeket a javaslatokat a Gyáriparosok Országos Szövetsége összegyűjtötte és tegnap felterjesztette a kereskedelmi miniszterhez. Értesülésünk szerint ezeket a javaslatokat a kereskedelmi miniszter rövidesen leküldi az ávizsgáló bizottsághoz, amely azt a saját hivatalában feldolgoztatja és szakbizottságok elé utalja. A maximuma

lasi árak megállapítása után az ávizsgáló bizottság előterjesztést tesz a kereskedelmi miniszternek az árak jóváhagyására nézve.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszert a Störk-pasztila. Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly királyi-terti gyógyszerárában. Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy tanuló és egy mindenestül felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Kislábak eladók. Olaj utca 14. szám. alatt.

Női szabósághoz jó családtól kézi és tanulólányokat felvesz. Pajorné, Nagy Sándor-u. 11.

Keresek július—augusztusra az öreghegyen szállóhajlékot bérbe, ajánlatokat kér: Gerő gyári igazg. Felmayergyár.

Csutora-u. 22. sz. ház szabadkézből eladó.

Vármegyeháznál egy rendes napnapszám felvétetik.

Bejárónó illő fizetéssel felvétetik a Lövölde utcába. Cim a szerkesztőségben.

Istállót 4 lóra augusztus elsejére keres a posta. Ajánlatokat főnékhöz kérünk.

Kocsist, józan életűt, rokkant katonát is, alkalmas a posta, jelentkezés a főnöknél.

Répa eladó kicsinyben és nagyban Felsőkirályi sor 13. alatt.

Csorda-utca 12. számú ház szabadkézből eladó.

Köz- és magánbiztosítók fogyasztási szövetkezete keres azonnali belépésre raktárszolgát.

Kempis Tamás világhírű könyvecskéje kapható Horváthné és Rónainé papirkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalai sz. Petencz Philothéa-ja.

Aránia-színház

Kedden és Szerdán, május hó 21 és 22-én:

Egy asszony, három férj.

Vigjáték 4 felvonásban. Főszereplők: Friczi Schepp.

Csütörtökön, egy nap, május hó 23-án:

ŐSÖK KINCSE.

Detektiv komédia 4 felv.

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön, május 22 és 23-án:

PETŐFI DALCIKLUS.

Petőfi Sándor öt verse filmen. Filmre rendezte Dr. Janovics J.

Főszereplők: Berky Lili, Rózsashegyi Kálmán, Várkonyi Mihály.

Előadások: 7 és 9 órakor. Rendes helyárak.